

22:9-15 Doeg triggers an investigation of Nov's help for Dovid (continued)

1. "Today I began to inquire of Gd for him; it would be a disgrace for me"
 - Is this the first time I have inquired of the Ephod for him? We do this all the time!
 - This is the first time I inquired of the Ephod for him, so I had no idea this was an issue!
 - Did I inquire for him? Gd forbid!

2. Abarbanel to Shemuel I 22:15

ולענין הלחם והחרב לא זכר הכתוב תשובתו, והסברה נותנת שאמר לו האמת.

As far as the bread and the sword, the text does not record his reply. Logically, he told the truth.

3. Tehillim 52 (JPS 1985 tr. c/o sefaria.org)

(א) למנצח משכיל לדוד: (ב) בבוא דואג האדמי ניגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל בית אחימלך: (ג) מה תתהלל ברעה הגבור חסד קל פל היום: (ד) היות תחשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה: (ה) אהבת רע מטוב שקר מדבר צדק סלה: (ו) אהבת כל דברי בלע לשון מרמה: (ז) גם קל תצדק לצחצח יתהד יספה מאהל ושרשף מארץ סיים סלה: (ח) ויראו צדיקים וייראו ועליו ישחקו: (ט) הנה הגבר לא ישם אלקים מעוזו ויבטח ברב עשרו יעז בהתו: (י) ואני כזית רענן בבית אלקים בטחתי בחסד אלקים עולם ועד: (יא) אודה לעולם פי עשית ואקנה שמה כי טוב נגד חסידך:

For the leader. A maskil of David, when Doeg the Edomite came and informed Saul, telling him, "David came to Achimelech's house." Why do you boast of your evil, brave fellow? Gd's faithfulness never ceases. Your tongue devises mischief, like a sharpened razor that works treacherously. You prefer evil to good, the lie, to speaking truthfully. Selah. You love all pernicious words, treacherous speech. So Gd will tear you down for good, will break you and pluck you from your tent, and root you out of the land of the living. Selah. The righteous, seeing it, will be awestruck; they will jibe at him, saying, "Here was a fellow who did not make Gd his refuge, but trusted in his great wealth, relied upon his mischief." But I am like a thriving olive tree in Gd's house; I trust in the faithfulness of Gd forever and ever. I praise You forever, for You have acted; I declare that Your name is good in the presence of Your faithful ones.

4. Rabbi Amnon Bazak, פרק כב (2) הריגת כהני נוב

עצם העובדה שדואג האדומי לא פנה אל שאול מיזמתו וסיפר לו על מעשהו של אחימלך, מעידה כי הוא ידע היטב שלא היה זה בהכרח מעשה בגידה. אדרבה, דואג מנסה כעת לגלגל את האשמה מעליו אל אחימלך, שהרי דואג היה האחרון שראה את דוד מבין מקורביו של שאול, ועד עתה לא עשה דבר בנידון. לפיכך הוא מדגיש בדבריו כמה פרטים, כדי למצוא חן בעיני שאול ולהגביר את אשמת אחימלך.

The fact that Doeg ha'Edomi did not turn to Shaul on his own to tell him about Achimelech's actions testifies that he knew well that [Achimelech's] actions were not necessarily traitorous. Just the opposite – Doeg now attempted to shift the blame from himself to Achimelech, since Doeg was the last of Shaul's allies to see David and he had done nothing about the matter until now. Therefore, he emphasized certain specifics in his words, to find favour in Shaul's eyes and to elevate Achimelech's guilt.

5. Talmud, Sanhedrin 104a

אלמלי הלווהו יהונתן לדוד שתי ככרות לחם, לא נהרגה נוב עיר הכהנים ולא נטרד דואג האדמי ולא נהרג שאול ושלשת בניו:

Had Yehonatan lent David two loaves of bread, Nov the city of the kohanim would not have been massacred, and Doeg ha'Edomi would not have been chased off, and Shaul and his three sons would not have been killed.

22:16-19 Shaul and Doeg eradicate Nov

6. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 10:2

אמרו ליה: כלום אית לך עלינן אלא הדין זונרא והדין כלינירין, הא טריפין לך.

They said to him: Do you have over us anything but this *zunra* and these *kalinirin*? They are returned to you.

7. Midrash Tehillim 52:5

אמר שלמה "שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ח:ה), זה אבנר ועמשא, שלא הניחו לנגוע בכהנים, שנאמר...

Shlomo said, "The one who guards the mitzvah will know no evil" – This is Avner and Amasa, who did not let him touch the kohanim, as it says...

8. Radak to Shemuel I 22:18

'לדויג' כתיב וקרי 'לדואג' כי היה נקרא דויג ודואג... ומדרשו כי לכך כתוב 'דויג'... ונראה כי בשעת המעשה קראו הכתוב 'דויג' לגריעות שמו:
It is written "to Doyeg" and read "to Doeg" for he was called Doyeg and Doeg... And a midrash explains that this is why it is written "Doyeg"... And it appears that during the event the text called him "Doyeg" to degrade his name.

9. HaMe'asef 9:8 (1904)

<https://www.nli.org.il/en/newspapers/hma/1904/05/06/01/page/29>

10. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 10:2

"לדויג" כתיב אמר לו נתפשתה כדג אתה עבדתה רבתה טוב אתה ופגע בכהני ד'.
It is written "to Doyeg" – [Shaul] said to [Doeg]: You are caught like a fish. You did something large; you circulate and strike the priests of Gd.

11. Talmud, Sanhedrin 106b

כתיב 'דואג' וכתוב 'דויג' - אמר רבי יוחנן בתחילה יושב הקב"ה ודואג שמא יצא זה לתרבות רעה, לאחר שיצא אמר "ווי שיצא זה."
It is written "to Doeg" and it is written "Doyeg" – Rabbi Yochanan said: At first Gd sat and worried [doeg] that he might go on a bad path. After he went, [Gd] said, "Vay [oy] that this one went off."

12. Radak to Shemuel I 22:18

נושא אפוד בד - כתרגומו 'דכשרין למילבש אפוד דבוך'. נראה לפירושו כי הוא הרג יותר משמונים וחמשה, אבל השמונים וחמשה היו ראויין ללבוש אפוד בד כי נראה כי הגדולים בעובדי ד' היו לובשים זה המלבוש וכן דוד המלך לבשו ביום שהעלה הארון.
Like the Targum, "eligible to wear a linen ephod." Within this explanation, he killed more than 85, but the 85 were worthy to wear a linen ephod, for it appears that those who were great in Divine service wore such a garment. And so King David wore one on the day he brought up the Aron.

13. Malbim to Shemuel I 22:19

למען ישמעו העם וייראו ולא יחזיקו ידי דוד:
So that the nation would hear and fear, and not support David's hand.

14. Rabbi Amnon Bazak, פרק כב (2) הריגת כהני נוב

15. Abarbanel to Shemuel I 22:19

והנכון הוא ששאל חשב שהיו הכהנים האלה מזרע בית עלי, ושלכן חטאו בדבר דוד בהיותם רעים וחטאים לד', מאד, ושלכן היה מהצדק שימותו כלם אחרי היותם מקוללים מפי ד', ושגם הגבעונים אשר היו בנוב הערימו נגדו כאשר עשו אל יהושע ולכן צוה להרגם כלם יחד, וצוה שיחרימו כל אשר להם לפי שלא יחשוב אדם שעשה זה שאול לשלול שללם...
It appears correct that Shaul thought that these kohanim were from the progeny of Eli's family, and that therefore they had sinned regarding David, since they were wicked and sinned against Gd greatly. Therefore, it would be just for all of them to die, since they were cursed by Gd. Also, the Givonim in Nov had plotted against him, as they had done to Yehoshua. Therefore, he commanded to kill all of them together. And he commanded to destroy all of their property, lest anyone think that Shaul had acted in order to loot their wealth...

16. Talmud, Yevamot 78b

וכי היכן מצינו בשאל שהמית הגבעונים? אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספיקין להם מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן.
Where do we find that Shaul killed the Givonim? Rather: since he killed Nov, city of the kohanim, who provided them with water and food, the text considered it as though he had killed them.

17. Talmud, Yoma 22b

"וירב בנחל" אמר רבי מני על עסקי נחל. בשעה שאמר לו הקב"ה לשאל "לך והכית את עמלק", אמר: ומה נפש אחת אמרה תורה הבא עגלה ערופה, כל הנפשות הללו על אחת כמה וכמה! ואם אדם חטא, בהמה מה חטאה? ואם גדולים חטאו, קטנים מה חטאו? יצאה בת קול ואמרה לו, "אל תהי צדיק הרבה. (קהלת ז:טז)" ובשעה שאמר לו שאול לדואג, "סב אתה ופגע בכהנים", יצאה בת קול ואמרה לו, "אל תרשע הרבה. (קהלת ז:יז)"

"And he fought in the wadi" – Rabbi Mani said: About the matter of the wadi. When Gd told Shaul, "Go, strike Amalek," he said, "And if for one life the Torah says to bring an *eglah arufah*, how much more so for all of these lives! And if people sinned, how did animals sin? And if adults sinned, how did children sin?" A small voice emerged, saying to him, "Don't be overly righteous. (Kohelet 7:16)" And when Shaul told Doeg, "You turn and strike the kohanim," a small verse emerged, saying to him, "Don't be overly wicked. (ibid. 7:17)"

18. Talmud, Sanhedrin 106b

ואמר ר' יצחק: מאי דכתיב (איוב כ:טו) "חיל בלע ויקאנו מבטנו יורישנו קל"? אמר דוד לפני הקב"ה: רבנו של עולם, ימות דואג! אמר לו "חיל בלע ויקאנו". אמר לפניו "מבטנו יורישנו קל!"
ואמר רבי יצחק מאי דכתיב (תהילים נב:ז) "גם קל יתפצה לנצח"? אמר הקב"ה לדוד ניתי דואג לעלמא דאתי? אמר לפניו "גם קל יתפצה לנצח."
מאי דכתיב "יחפה ויפחה מאהל ושרשף מארץ חיים סלה"? אמר הקב"ה: לימרו שמעתא בי מדרשא משמיה? אמר לפניו "יחפה ויפחה מאהל." ליהויה ליה בנין רבנן? "ושרשף מארץ חיים סלה."

And Rabbi Yitzchak said: What is the meaning of "He swallowed *chayil* [lit. wealth] and vomited it, Gd shall remove it from his stomach (Job 20:15)"? David said before Gd: Master of the Universe, Doeg should die! Gd said to him, "He swallowed *chayil* [Torah], and he will vomit it." He said before Gd, "May Gd remove it from his stomach!"

And Rabbi Yitzchak said: What is the meaning of "So Gd will tear you down for good"? Gd said to David: Shall Doeg make it into the next world? He said before Gd: "So Gd will tear you down for good." What is the meaning of "will break you and pluck you from your tent, and root you out of the land of the living. Selah."? Gd said: Shall they repeat lessons in his name in the study hall? He said before Gd, "[Gd] will break you and pluck you from the tent." Shall his children be sages? "And [Gd will] root you out of the land of the living. Selah."

19. Midrash Tanchuma, Noach 17

"אל תהרגם פן ישכחו עמי, הניעמו בחילך והורידמו" (תהלים נט:יב) פסוק זה דוד אמרו כנגד אחיתופל ודואג. אמר דוד לפני הקב"ה: רבש"ע אל תהרגם כשאר בני אדם, פן ישכחו נסים שעשית עמי! אלא הניעמו בחילך שיהיו מטולטלים בעולם והורידם מגדולתן. למה? כי מרו בך. "חטאת פימו [דבר שפתימו]" (שם נט:יג) שיהיו חוטאין בפיהם ומדברים בשפתותיהם...

"Do not kill them, lest my nation forget. Make them wander with Your strength, and bring them down." David said this verse regarding Achitofel and Doeg. David said before Gd: Master of the Universe, do not kill them as other people, lest people forget the miracles You performed for me! But make them wander with Your strength, to be nomadic, and bring them down from their greatness. Why? For they rebelled against You. "The sins of their mouths [the word of their lips] – for they sinned with their mouths and spoke with their lips..."

20. Talmud, Sanhedrin 95a

מאי "עוד היום בנב לעמד"? אמר רב הונא: אותו היום נשתיר מעונה של נוב. אמרי ליה כלדאי [לסנחרב], "אי אזלת האינדא יכלת לה, ואי לא לא יכלת לה." אורחא דבעא לסגויי בעשרה יומא סגא בחד יומא. כי מטו לירושלם שדי ליה ביסתרקי [=שטיחים] עד דסליק ויתיב מעילוי שורה, עד דחזויה לכולה ירושלם. כי חזויה איזוטר בעיניה, אמר "הלא דא היא קרתא דירושלם דעלה ארגישית כל משיריתי ועלה כבשית כל מדינתא? הלא היא זעירא וחלשא מכל כרכי עממא דכבשית בתקופ ידי!" עלה וקם ומניד ברישיה, מוביל ומייתי בידיה על טור בית מקדשא דבציון ועל עזרתא דבירושלם. אמרי "נישדי ביה ידא האינדא!" אמר להו "תמהיתו. למחר אייתי לי כל חד וחד מינייכו גולמו הרג [רש"י: חתיכת חומה] מיניה." מיד "ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ד' ויך במחנה אשור מאה שמונים וחמשה אלף, וישכימו בבקר והנה כלם פגרים מתים." אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי "בת דינא, בטל דינא."

What is "He will yet stand in Nov on that day"? Rav Huna said: That day remains from the sin of Nov. The Chaldeans said to [Sanheriv], "If you go now, you will defeat her; otherwise, you will not defeat her." He made a ten-day journey in a single day. When he arrived at Jerusalem, they placed mats until he could ascend and sit above the wall, seeing all of Jerusalem. When he saw it, it seemed small to him. He said, "This is the city of Jerusalem for which I mobilized my entire camp and conquered the entire land? It is smaller and weaker than all of the cities I have conquered with my strength!" He ascended, stood and shook his head, waving his hand upon the mountain of the Temple in Zion and the *azarah* in Jerusalem.

They said, "Let him raise his hand against it now!" He replied, "You are tired. Tomorrow, each of you shall bring me part of the wall." Immediately, "And it was, that night, a malach of Gd emerged and struck the camp of Assyria, 185,000. They arose in the morning, and all of them were dead corpses. (Melachim II 19:35)" Rav Pappa said: This is what it means when people say, "If the verdict waits, the verdict is cancelled."

21. Divrei haYamim I 10:11-14

וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִבְיֵישׁ גִּלְעָד אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂו פְּלִשְׁתִּים לְשָׂאוֹל: וַיִּקְוּמוּ כָּל אִישׁ חֵיָל וַיִּשָּׂאוּ אֶת גּוֹפֶת שָׂאוֹל וְאֶת גּוֹפֶת בְּנָיו וַיִּבְיֵאוּם וַיִּבְיֵשׂוּהוּ וַיִּקְבְּרוּ אֶת עֲצָמוֹתֵיהֶם תַּחַת הָאֵלֶּה בְּיָבֵשׁ וַיִּצְוּמוּ שִׁבְעַת יָמִים: וַיָּמָת שָׂאוֹל בְּמַעְלוֹ אֲשֶׁר מָעַל בְּד' עַל דְּבַר ד' אֲשֶׁר לֹא שָׁמַר וְגַם לְשָׂאוֹל בְּאוֹב לְדָרוֹשׁ: וְלֹא דָרַשׁ בְּד' וַיִּמִּיתֵהוּ וַיִּסָּב אֶת הַמְּלוּכָה לְדָוִד בֶּן יִשָּׁי:

22. Midrash, Vayikra Rabbah Emor 26:7

על חמש חטאות מת שאול:
"וימת שאול במעלו אשר מעל בד'" על שהרג נוב עיר הכהנים, ועל שחס על אגג מלך עמלק.
"ועל דבר ד' אשר לא שמר" שלא שמע לשמואל, שא"ל "לשבעת הימים תוחיל עד בואי אליך" ולא עשה כן.
"וגם לשאול באוב לדרוש", ששאל באוב.
"ולא דרש בד' וימיתו", "ויאמר שאול אל הכהן אסוף ידיך."

Shaul died for five sins:

- "And Shaul died for his trespass, trespassing against Gd" killing Nov, city of Kohanim, and sparing Agag, king of Amalek.
- "And for the word of Gd, which he did not keep" not listening to Shemuel, who told him, "Wait seven days, until I come to you," and he did not do so.
- "And he also asked of an *ov*, to seek" – he asked of an *ov*.
- "And he did not seek Hashem, and He killed him" – "And Shaul told the kohen: Gather in your hands."

23. Rabbi Yosef Albo, Sefer ha'Ikkarim 4:26

וכשנחפש מדות שאול נמצא אותו חסר בכלן. אולם בראשונה שחמל על אגג... והיה אכזרי על עמו, כי את נוב עיר הכהנים הכה לפי חרב, ודוד בהפך...

And when we investigate Shaul's attributes, we find that he was lacking in all of them. But first, he had mercy upon Agag... And he was cruel upon his own nation, for he struck Nov, city of the kohanim, by the sword. And Dovid was the opposite...

24. No blame Shemuel I 28:18, Divrei haYamim I 10:13-14; Shemuel II 21:1

25. Talmud, Yoma 22b

אמר רב הונא כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייעיה שאול באחת ועלתה לו, דוד בשתים ולא עלתה לו. שאול באחת מאי היא? מעשה דאגג. והא איכא מעשה דנוב עיר הכהנים! אמעשה דאגג כתיב "נחמתי כי המלכתי את שאול למלך."

Rav Huna said: How insensitive people are to how their Master helps them! Shaul [sinned] once and it harmed him, David twice and it did not harm him. What was Shaul's one time? The event with Agag. But there was Nov, City of the Kohanim! Regarding Agag it says, "I regret crowning Shaul as king."

26. Radak to Shemuel I 22:19

יש לתמוה כי בכל אשר הזכיר הכתוב עונות שאול לא ראינו שהזכיר עון נוב עיר הכהנים ואפילו כשקראם בית הדמלי לא אמר אלא על אשר המית את הגבעונים ולא אמר הכהנים ונראה כי חייבים היו הכהנים ולא נגלה בכתוב עונם זולתי עון בית עלי...

One should be surprised; with all of the sins of Saul mentioned in the text, we have not found it mention the sin of Nov, city of kohanim! Even when it called [his household] "the house of bloodshed", it only said that for killing the Givonim, not for the kohanim! Apparently, this is because the kohanim were guilty; their [personal] sin is not revealed in the text, only the sin of the house of Eli...

27. Ralbag to Shemuel II 1 Lesson 34

ולזה לא מצאנו שנענש שאול בהריגת נוב עיר הכהנים, אעפ"י שלא היתה שם סבה תביא להרגם בזה האופן... ולזה תמצא שלא נזכר זה החטא עם החטאים שזכר שחטא בהם שאול כי ד' הסיתהו בו לקיים ייעודו.

And therefore we do not find that Shaul was punished for killing Nov, city of the kohanim, even though there was no reason to bring them to be killed this way... And therefore you find that this sin was not mentioned with the sins it mentioned with which Shaul sinned, for Hashem persuaded him to fulfill his destiny.